SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VO[illegible] 215. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 7, 1987 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 7-го ЛИСТОПАДА 1987 Ч. 215. РІК XCIV.

Н. ТОЛСТОЙ ЗАКІНЧИВ СВІДЧЕННЯ ПЕРЕКОНЛИВО
Й. БЛАТТМАН ПЕРЕПРОСИВ СВІДКА

Єрусалим, Ізраїль (АНЧЕЙН, тел.). — Історик Ніколай Толстой закінчив свої свідчення тут на процесі Івана Дем'янюка у четвер, 5-го листопада, переконливим виправленням спотворених раніше прокуратурою його писань під вмілим повторним перепитуванням оборонця Йорама Шефтеля.

Після закінчення перепитування прокуратор Йона Бляттман перепросив Н. Толстого за особисті атаки на нього під час перепитування попереднього дня.

Мабуть ця сутичка з двома перервами у сесії в середу, 4-го листопада, збила з пантелику самого Бляттмана, бо у перепитуванні Толстого у четвер він фактично не знав що питати і не мав ясної виробленої лінії, що й зауважили судді Дов Лєвін і Цві Таль, приспішуючи прокуратора і пригадуючи йому, що він повторяється. Притримуючись своєї обіцянки, що він не буде атакувати особисто Толстого, Блаттман мабуть сам собі „підбив ногу" і обеззброївся. Його питання — про голод в Україні, про „остарбайтерів", про книжку Джроджа Фішера п.н. „Совєтський спротив Сталінові", про РОА і про Дивізію „Галичина" — не становили чіткої лінії опитування і тому судді приспішували його.

Натомість у повторному перепитуванні Й. Шефтелем Н. Толстой спростував цілий ряд цитат з його писань, які прокуратор Бляттман раніше подав, вириваючи їх з контексту. Напричуд, під час цілого перепитування не було ані одного протесту зі сторони прокуратури чи суддів, як це було під час зізнань попередніх свідків.

Повну цитату з його брошурки про працю Комісії Дешена в Канаді вніс Толстой в протокол, пояснюючи, що він задоволений, що ця комісія і уряд Канади взяли деякі з його суґестій до уваги, зокрема цю, що треба судити всіх воєнних злочинців, а свідки з СССР повинні зізнавати особисто на судах в Канаді. Н. Толстой ствердив, що його брошуру п. н. „Trial and Error" Комісія Дешена включила в бібліографію свого кінцевого рапорту.

У дальшому Н. Толстой пояснив свої погляди на російських козаків, відкинув суґестію судді Таля, що його ідеологічні погляди мають вплив на його думання як історика, пояснюючи, що історик шукає за фактами, добивається правди в контексті подій даної доби і пише про це навіть тоді, коли факти йдуть всупереч його поглядам. Але коли людина „підтасовує" факти, спотворює або промовчує їх — це вже фальшування історії.

Говорячи про страх, який панував серед втікачів зі Сходу в Західній Німеччині перед насильною репатріяцією, Н. Толстой підкреслив, що така атмосфера існувала до 1949 року, бо втікачі знали, що совєтська репатріяційна комісія ще тоді перебувала у Франкфурті.

Після закінчення повторного перепитування суддя Лєвін ствердив, що Н. Толстой закінчив свідчення, але не подякував йому, як це водиться.

Під час пресової конференції Н. Толстой сказав чисельним репортерам, що, на його думку, процес над Дем'янюком не повинен відбуватися в Ізраїлі, бо відношення суддів до нього, до його оборонців і до свідків, — як він це щойно сам пережив, — залишає багато до побажання. Він сказав, що буде про це говорити в Англії, коли його про це питатимуть журналісти. Він сказав, що він не перепрошував прокуратора Бляттмана, а навпаки Бляттман двічі його перепросив — у перерві і на судовій залі.

У понеділок, 9-го листопада має свідчити англійський експерт від документів Джуліюс Ґрент.

Е[illegible] ЗА УАКР ВІДБУЛА СВОЇ ЧЕРГОВІ НАРАДИ

Джерзі Сиіті, Н. Дж. (Р. Б.). — Тут в приміщеннях Українського Народного Союзу відбулися 9-го жовтня ц.р. червові наради Екзекутиви УАКРади у вечірніх годинах.

На підставі звітів, що охоплювали діяльність Екзекутиви УАКРади за час від останнього засідання 11-го липня ц.р., стверджено, що незважаючи на вакаційний час, зорганізовано спільно з видавництвом „Смолоскип" і організацією Американці в Обороні Людських Прав в Україні та Управою Відділу УАКРади в Дітройті, виступи довголітнього в'язня совєтських тюрем Данила Шумука в Америці.

Член Екзекутиви і один із заступників голови УАКР Євген Стахів взяв участь 20-го вересня в дискусійному вечорі в Баффало, що його влаштувала Управа місцевого Відділу УАКР і виголосив доповідь на тему: „Об'єднання чи роз'єднання", у якій з'ясував потребу створення сильної репрезентації українців Америки у зв'язку із ситуацією, що витворилася у світі з приводу змін в Совєтському Союзі і Комуністичному Китаї, так звану мирну офензиву Горбачова і її вплив на спосіб думання західних демократій. Другим прелеґентом був редактор „Українських Вістей" Р.Н.Смик, який підкреслив не лише потребу але й історичну конечність стати української діяспори разом і одноцідно бодай на фронті зовнішньої політики, бо живемо в часи тотального наступу Москви на все те, що українське. Репортаж про цей вечір появився у „Свободі" з 13-го жовтня ц.р. за підписом Богдана Пашковського.

Видано черговий Бюлетень Екзекутиви за третій квартал ц.р. Вислано листи до Українсько-Американського Демократичного Клюбу в Трентоні (потвердження вплати 4,500 дол. на СКВУ), привіт Організаційному комітетові при Головній Пластовій Булаві з нагоди Ювілейної Міжкрайової Пластової зустрічі, для відзначення 75-ліття Пласту із датком 200 дол. на видання пропам'ятної книги, до Секретаріяту СКВУ з повідомленням про назначення д-ра Романа Борковського до Статутової комісії на місце св. п. д-ра Петра Стерча, привіт до Головної Управи АУА з нагоди 4-го З'їзду, привіт до Президії Української Центральної Репрезентації в Арґентині з нагоди XII Конґресу Українців в Арґентині і до сенатора Деніела П. Мойнигена з подякою за його знаменитий виступ на телевізійній програмі Ей-Бі-Сі „Кепітал то Кепітал", призначеній для дискусії про людські права в Совєтському Союзі із совєтськими пропаґандистами. Сенатор Мойниген і конґресмен Стенлі Гоєр мали змогу вказати на ряд надужить, причому Мойниген назвав людські права в СССР справжнім пеклом і повторив це три рази, бо перекладач два рази знехтував. Сенатор згадав теж про Українську Католицьку Церкву і питав чому забороняється її існування. Дискусію могли слухати мільйони людей в Совєтському Союзі і довідатися дещо про надужиття, які застосовує режим.

Уділено дотації Данилові Шумукові в сумі 1,000 дол. і на Студію Лідії Крушельницької 500 дол., студія підготовляє п'єсу на ювілейний 1988 рік.

Рішено відбути в найближчому часі поїздки до Рочестеру, Чикаґо і Клівленду з доповідями на тему „Об'єднання чи роз'єднання" і познайомити громаду із ситуацією.

Багато уваги присвячено питанню Міжнародного трибуналу для розслідження Великого голоду в Україні, бо виявилося, що Екзекутива не була правильно поінформована про цю справу. Члени, які були запрошені до цього трибуналу заявили, що вони діятимуть під назвою Слідчої комісії,

(Закінчення на стор. 3)

САНДІНІСТИ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ПОСЕРЕДНІ РОЗМОВИ З КОНТРАС

Манагуа, Нікараґуа. — Президент Нікараґуа Данієль Ортеґа заявив міністрам чотирьох центарльноамериканських держав, які підписали в Ґватемалі договір про замирення в Центральній Америці, що його уряд погодиться на переговори з антикомуністичними повстанцями контрас посередньо, тобто через представників третьої сили, яка хотіла б включитися в цю справу і допомогти встановити мир в Нікараґуа, або принаймні тимчасово довести до припинення боїв і встановлення бази для дальших переговорів.

Відчуваючи на собі тиск інших центральноамериканських держав, Д. Ортеґа Сааведра мусів зробити крок вперед, якщо не хотів наразитись на закид ,що це він, тобто Нікараґуа, бльокує поступ у встановленні замирення, бо він і так має багато клопотів з недовір'ям до його держави не тільки зі сторони п'ятьох центральноамериканських партнерів, але також З'єдна них Стейтів Америки, які всецілo підтримують боротьбу контрас і у випадку неполагодження цієї справи. Адміністрація президента Роналда Реґена домагатиметься від Конґресу виасиґнування більшої суми допомоги для повстанців число яких, як кажуть військові спостерігачі, зростає з місяця на місяць і тепер становить вже 19,000 осіб. На думку військових спеціялістів це вже велика мілітарна сила, якщо вона ще до того розпоряджає модерною зброєю і першорядними інформаціями Пентаґону про рухи нікараґуанського урядового війська та порадами американських військових старшин.

Раніше сандіністи хотіли говорити тільки з поодинокими командирами, згідно з їхньою вподобою, а не з визвольним рухом як таким, пізніше з представниками Адміністрації ЗСА, бо, мовляв, війну в Нікараґуа веде Вашінґтон, а тепер з контрас, як рухом, але тільки посередньо. Представники контрас будуть запрошені на переговори, але безпосередньо не будуть вести переговорів із сандіністами, а через назначених ними представників третьої держави. Рух визволення Нікараґуа, зглядно його представники покищо не зайняли жадного становища до нової пропозиції Д. Ортеґи, вичікуючи мабуть становища командирів поодиноких частин і думки Адміністрації ЗСА.

У Вашінґтоні представники Державного департаменту висловили сподівання, що, не зважаючи на амбіції Д .Ортеґи і сандіністів, між ними і контрас дійде таки до безпосередніх переговорів, бо інакше не можна собі уявити полагодження конфлікту в Нікараґуа.

П'ять центральноамериканських держав зберуться знову на свою нараду в січні наступного року, щоб підсумувати висліди переговорів і полагодження справ привернення демократичних свобід в цьому районі світу, а також дальшої доставки зброї й іншого військового матеріялу Совєтського Союз для сандіністів в Нікараґуа. Повернувшись з Москви, де він брав участь у святкуванні річниці Жовтневої революції, Д. Ортеґа заявив, що СССР буде далі доставляти для Нікараґуа зброю й інші потрібні матеріяли. Таку саму обіцянку дав також східньонімецький лідер Еріх Гонекер. Брат Даніеля Ортеґи, Гумберто Ортеґа, міністер оборони нахвалявся навіть, що Нікараґуа отримає в скорому часі джетові літаки з СССР, а це може створити нову кризу, тим разом між Нікараґуа і ЗСА.

ОУНз відбула делеґатську конференцію

Ню Йорк. — У понеділок 12-го жовтня ц.р., тут відбулася 7-ма Делеґатська Конференція Організації Українських Націоналістів за кордоном.

Конференцією керувала Президія у складі: Святослав Василько, Мирослав Болюх і Дмитро Пирогів. Делеґації і передані мандати були з Австралії, Англії, Канади, Німеччини, з окремих осередків ЗСА та з Франції.

Учасники Делеґатської Конференції ОУНз 10-го і 11-го жовтня взяли також участь у Конференції Середовища УГВР і заслухали доповіді Романа Ільницького, Анатоля Камінського і Романа Купчинського на теми становища в Україні і політичних проблем та завдань у діяспорі.

На Делеґатській Конференції ОУНз дискусії, з'ясування окремих проблем та визначення напрямних базувалися на звітних оглядах з місць і передусім на звітній доповіді голови ОУНз Дарії Ребет п.з. „Організація Українських Націоналістів за кордоном у конфронтації з власними трудноцами і проблемами української визвольної політики на еміґрації".

У вислідi цього 7-ма Делеґатська Конференція прийняла основні ствердження і постанови з питань актуальних течій в Україні та з проблем суспільно-політичного, громадського й організаційного характеру.

Головою Політичної Ради ОУНз обрано Д. Ребет.

МІНІСТРИ ОБОРОНИ КРАЇН НАТО ПІДТРИМУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКО-СОВЄТСЬКИЙ ДОГОВІР

Монтерей, Каліфорнія. — Протягом двох днів тут відбувалася нарада міністрів оборони країн Північно-Атлантійського Оборонного Союзу. В опублікованому комунікаті міститься заклик до Сенату ЗСА ратифікувати підготовлюваний американсько-совєтський договір про ліквідацію ракет середнього засягу і оперативно-тактичних ракет в Европі.

Учасники наради заявили, що повністю підтримують цей договір, який викликає різні заперечення зі сторони більшості кандидатів на президента ЗСА від Республіканської партії.

Противники договору в Сенаті ЗСА висувають той аргумент, що багато державних діячів Західньої Европи вважають цей договір незадовільним. Комунікат міністрів оборони країн НАТО повинен ослабити цей арґумент. Учасники наради також висловилися за підтримку переговорів про зменшеня стратегічних нуклеарних озброєнь, але обійшли мовчанкою проблему стратегічної оборонної ініціятиви, тобто системи протиракетної оборони з елементами космічного базування.

Як заявив після закінчення наради у Монтереї генеральний секретар НАТО Лорд Керрінгтон, „американському Сенатові, який повинен ратифікувати договір, післано чіткий сигнал: Европа вважає, що цей договір послужить справі зміцнення миру". „З нашої точки зору, це великий політичний успіх нашого оборонного союзу, — продовжував генеральний секретар НАТО. — Ми досягнули мети, якої добивалися давно. На мою думку, мова йде про історичний крок, який повинен привести до дальшого прогресу".

Міністри оборони також заявили, що після підписання договору про ліквідацію ракет середнього засягу і оперативно-тактичних ракет в Европі НАТО повинно модернізувати свій нуклеарний арсенал і звичайні збройні сили.

Як заявив лорд Керрінгтон і англійський міністер оборони Джордж Янґер, їх задовільнили запевнення президента Роналда Реґена і Каспара Вайнберґера, що підписання договору про ракети середнього засягу і оперативно-тактичні ракети не приведе до послаблення американської рішучости захищати Европу на випадок війни.

Представники Бельгії і Голляндії запропонували, щоб НАТО почало дотримуватися підготовлюваного договору уже в грудні, однак, К. Вайнберґер заявив, що Захід повинен почати виконувати умови договору лише після того, як він буде ратифікований Сенатом ЗСА.

Греція висловилася за підтримку договору, однак внесла в протокол наради свою окрему думку про те, що вона в принципі виступає проти перебування будь- яких ракет в Европі.

В Пассейку відбудеться відбиванковий турнір і забава

Пассейк, Н. Дж. — Організація Пласт і СУМА влаштовують тут забаву в суботу, 14-го листопада ц.р., о год. 9-ій вечора в Українській Централі при 240 Говп авеню. Забава відбудеться під звуки оркестри „Нове Покоління" з Торонто. Столики можна замовляти телефонуючи на число: (201) 772-3344.

Рівнож в суботу, 14-го листопада відбудеться відбиванковий турнір в Кліфтон середній школі, що його влаштовує СУМА. Запрошується всі молодечі організації до участи. За точними інформаціями слід телефонувати до Ірини Кулик на число: (201) 478-4313.

У Філядельфії проходить виставка образів М. Барвінчака і Я. Гніздовського

Філядельфія (О. Луцький). — З ініціятиви і за спонзорством Українського Громадського Комітету 200-річчя Конституції ЗСА, який діє під офіційною назвою The Ukrainian American Committee WE the People 200 і за спонзорством Музею історії Філядельфії та завдяки великій праці Христини Чорпіти, власниці мистецької ґалерії образів, яка сповняє функції гостинного куратора музею, саме тепер, від 24-го жовтня до 29-го листопада відбувається мистецька виставка 50 образотворчих праць двох українських мистців-малярів Миколи Барвінчака та Якова Гніздовського в елеґантних і культурних приміщеннях Музею історії у Пеннс Лендінґ, при вулиці Делавер і Волнат. Виставка відкрита для глядачів кожного дня від середи до неділі включно в годинах від 10-ої ранку до 4:30 по полудні. Точні інформації можна отримати телефонуючи до музею на число: (215) 925-3804.

З нагоди відкриття цієї образотворчої виставки, яке відбулося у п'ятницю увечері, 23-го жовтня з участю біля 250 запрошених гостей добірної української та американської публіки, серед якої були, між іншими, також і члени дирекції

(Закінчення на стор. 3)

Молоді активісти заплянували цікаву імпрезу в Ню Йорку

Джерзі Сиіті, Н. Дж. (Х. В.Ф.). — Одною з цікавіших праць в редакції є можливість зустрічатися з різними людьми, які заходять, щоб поділитися з громадою на сторінках газети своїми успіхами, уболіваннями чи плянами на майбутнє. Коли ж в редакцію приходять молоді люди, які активно включені в життя української громади й болюють її недоліками та пробують поліпшити майбуття, це особливо цікаво.

Молоді ТУСМ-івці в редакції „Свободи". (Зліва): Юрій Прятка і Петро Матіяшек.

Такі саме гості відвідали редакцію „Свободи" у вівторок, 3-го листопада ц.р. Це молоді й активні члени Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського, Юрій Прятка голова нюйоркського осередку ТУСМ, та Петро Матіяшек, заступник голови того ж осередку. Ціллю їхніх відвідин було поінформувати читачів про запляннований ними та підтриманий Українським Інститутом Америки вечір сучасної дисидентської літератури п.н. „Голоси надії". Вечір відбудеться в суботу, 14-го листопада ц.р., о год. 7:30 в приміщеннях інституту, при 2 Схід 79-та вулиця в Ню Йорку. Програма включатиме сучасні політичні, соціяльні та релігійні думки і писання дисидентів України, Білорусії, Естонії, Латвії і Литви.

Від білорусів говоритиме голова Білорусько-Американського Конґресу Вітаут Кіпель про „Лист 134", це лист з підписами 134-ох білоруських інтелектуалів до Міхаїла Горбачова в грудні минулого року в обороні білоруської мови та проти русифікації. Естонським промовцем буде директор БАТУН-Балтійського представництва до Об'єднаних Націй Гейно Айнсо, про дисидента Марта Ніклюса, що й досі в ув'язненні. Директорка Литовського Інформаційного Бюра Ґінте Дамусіс говоритиме про Віктораса Пет-

(Закінчення на стор. 3)

О. МАЗУРИК В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ

Лос Анджелес. — Тут в Центрі Українського Мистецтва, при 4315 Мелроз, відбудеться, як розпочаткування святкувань 1000-ліття Хрищення України, виставка ікон та інших праць мистця Омеляна Мазурика. Відкриття виставки з участю мистця відбудеться в неділю 15-го листопада, від год. 1-ої до 4-ої. Виставка буде тривати до 23-го листопада і буде відкрита від год. 11-ої до 3-ої кожного дня, а в неділю від 12-4-ої. За докладнішими інформаціями слід телефонувати до Люби Долинюк (818) 886-8739 або до Дарії Чайковської (213) 668-0172.

У СВІТІ

СПІКЕР ІРАНСЬКОГО меджлісу Хашемі Рафсанджані повідомив про початок Тижня мобілізації на боротьбу з американськими аґресорами. Слухаючи його на величезному зібранні, тисячі іранців викрикували „Смерть Америці!" Виступ Рафсанджані був приурочений до восьмої річниці захоплення в Теграні амбасади З'єднаних Стейтів. „Якщо Америка не хоче мати ще один В'єтнам або Ливан, вона повинна негайно вивести війська з району Перської затоки". — заявив іранський спікер.

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ Філіппін оголосило про арешт 17 запідозрених у зв'язку з вбивством минулого тижня двох американських вояків. Відомо, що відповідальність за терористичну акцію взяла на себе комуністична організація, яка в минулому неодноразово вбивала поліцейських. Цими днями поліція Манілі затримала сотні осіб, підозріваючи їх у зв'язку з комуністичними терористами.

АНҐОЛЬСЬКА ГРУПА УНІТА, яка веде партизанську боротьбу проти військ уряду з 1976 року, повідомляє про великі воєнні успіхи на півдні провінції Кванду-Кубенґу. Наносячи удари урядовим військом, що відступали, частини Уніта вивели з ладу два совєтські танки Т-55. Втрати противника в живій силі становили 25 осіб. Повідомляється також про захоплення в полон двох кубинських старшин — підполковника і майора. Як відомо, два місяці тому урядові сили, підтримувані кубинськими військами і направлювані совєтськими військовими дорадниками, почали невдалий наступ, маючи намір захопити райони, контрольовані групами Уніта на південному сході країни.

В АМЕРИЦІ

ПЕНТАҐОН І ДЕПАРТАМЕНТ оборони у своїх окремих перевірках, що їх представлено Конґресові до перегляду, дійшли до однакових висновків, що риск захоплення терористами нуклеарних матеріялів при транспортуванні поміж країнами збільшується з року в рік. Хоча теперішня охорона цих матеріялів є вистарчальною, проте у звіті Пентаґону було кількакратно зазначено, що вистарчальність теперішньої охорони не можна гарантувати.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ ОСВІТИ Вілліям Бенет заявив, що кількість невиконаних зобов'язень супроти сплати студентських позичок зросла до неймовірних вершин. З огляду на те, що він вирішив увести нові та гострі директиви, котрі можуть позбавити сотні шкіл мати право на Федеральну студентську допомогу. Починаючи з 1990 року, коледжі, університети та інші інституції будуть позбавлені права Федерального освітнього дарчого акту, якщо заборгованість їхніх студентів виноситиме більш як 20 відсотків.

У МИДЛЕНДІ, ТЕКСАС, шпитальні працівники заявили, що маленька Джессіка МкКлурн перейшла п'яту з черги операцію. Ця операція мала на меті поправити сильне подряпання на чолі малої Джессіки,як також взято шкіру з стегна для перещеплення на праву ногу, до котрої доплив крові був сильно зменшений під час її 58 і півгодинного перебування в ямі. Речники лікарні припускають, що Джессіка додому не повернеться скоріше, як за місяць.

АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ прийняла доставу 285 нових вертолетів марки „Апечі", незважаючи на те, що виявлено деякі недотягнення у їхньому виробі. „Апечі" — це двомоторний двоособовий винищувач, задуманий в заміну вертолета „Кобри" з часів в'єтнамської ери, що виконував передову функцію вертолета винищувача танків. Запляновано придбати таких 593 машини в ціні 11.5 мільйона дол. кожна. Котшорис поправок абсорбуватиме продуцент фірма МкДоннел Доглас.

СОВЄТСЬКІ НАУКОВЦІ заперечили закиди в совєтській державою апробованій пресі, що вірус АІДС був штучно вирощений на засекреченій американській військовій базі. Науковці Роалд Сагдеєв і Віталій Ґольданський публічно відмежували совєтську Академію Наук від закидів у сторону Америки, публікацією на сторінках газети „Ізвєстія". Речник Державного департаменту, Чарлз Редмен заявив, що ЗСА вітають — це „авторитетне совєтське заперечення фальшивих обвинувачень, що Америка є відповідальна за створення вірусу АІДС".

КРАЙОВА НАДІЛЬНА РАДА гуманітарних наук оголосила, що буде спонзорувати по одному учителеві з кожного стейту в навчанні на гуманітарному факультеті. Ці „педагогічні науковці" вибрані для цієї програми одержать стипендії, які дорівнюватимуть їхнім платням до висоти 27,500 дол. кожний. Надільна Рада почне приймати аплікації на початку 1988 року аж до травня 1988 року.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Зміни в Уряді Реґена

В авторитарних країнах диктатор має досмертну владу, хіба, що 1) проженуть його у ході революції, як це сталося з Фердинандом Маркосом на Філіппінах, або 2) скинуть його у палатній революції, як це сталося із Нікітою Хрущовим. Демократія не хоче допустити можливости, що обраний народом президент захоче стати диктатором. І тому, коли Френкліна Д. Рузвелта п'ятикратно вибрали на президента, то після його смерти схвалено окремий Додаток до Конституції, який забороняє будь-якому президентові урядувати довше, як вісім років, то чотири роки на каденцію. Історія державних устроїв сягає античного світу. Клясичним прикладом остраху демократії перед диктаторськими амбіціями своїх героїв було вбивство Юлія Цезаря у 44 році до Христа, коли він вернувся до Риму, як тріюмфатор з походу проти Ґалії (теперішньої Франції).

За американською Конституцією президент вибирає собі членів свого уряду, що їх має (але не мусить) затвердити Сенат. Рідко коли таке буває, щоби будь-який американський президент зберіг тих самих людей у свому уряді за ввесь час свого урядування, та ще й у двох каденціях.

Тому це ніяка сенсація і нікого не дивує, що саме тепер в Уряді президента Реґена зайдуть поважні зміни. Першим, який відійшов з уряду Реґена ще в першій каденції урядування був державний секретар генерал Александер Гейґ. Він був типом генерала-дипломата, був теж останнім шефом штабу Білого Дому за президента Ніксона. Але чотиризірковий генерал, головний командант збройних сил країн НАТО, настільки привик до наказування, що не вмів переставитися на колеґіяльну співпрацю з іншими членами державної верхівки. Його наступник Джордж Шулц займає той пост безупинно і хоч не раз були здогади, що він відходить — завжди ті здогади виявлялись невірними. Проте найсильнішою індивідуальністю у Уряді Реґена був секретар оборони Каспар Вайнберґер, від самого початку урядування Реґена. Три дні тому він зголосив свою резиґнацію із такої зрозумілої і сумної причини, як хвора на пістряка його дружина. Його наступником стає дотеперішній дорадник Президента у справах крайової безпеки, заступник Вайнберґера, так само, як Вайнберґер ознайомлений з усіма проблемами Пентаґону Френк Карлюччі. Тільки можна сумніватися, чи він буде користуватися цією повагою у Пентаґоні і на періодичних конференціях міністрів членських держав НАТО, як Каспар Вайнберґер, який не висувався вперед, не реклямував себе, але виявився як непересічна індивідуальність, послідовний противник СССР і його експансивної політики та покровитель антисандіністських партизанів у Нікараґуа. Дорадником Президента у справах крайової безпеки стане заступник Карлючі, генерал Колін Повелл, перший чорний в Уряді Реґена. Повелла називають у пресі „новою зіркою на мілітарному овиді Америки".

Дуже прихильний у Конґресі і в пресі відклик викликало призначення Президентом Енн Дор МекЛофлін на секретаря праці. Вона була заступницею секретаря внутрішніх справ і зреклася півроку тому. Тепер можна було оглядати цю діячку на телевізійному екрані, як вона дякувала Президентові, що втягнув її назад до державної верхівки. Вона є дружиною телевізійного заповідача-інтерпретатора. Вона зайняла позицію секретаря праці після Вілліяма Брока, який зрікся, рішивши стати керівником президентської кампанії сенатора Роберта Долла. Якщо правдою покажеться вістка, що невдовзі виступлять з Уряду секретар скарбу Джеймс Бейкер, секретар освіти Вілліям Беннет і секретар енерґії Доналд Гонел, то єдиним членом Уряду від самого початку урядування Реґена залишиться секретар будівельного руху і розвитку міст Семюел Пірс. Кілька днів тому Президент заприсягнув нового голову ФБІ Вілліяма Сешенса, ворога всякого злочину.

Роналд Реґен ще має перед собою 15 місяців урядування. У тому часі він мусить зґармонізувати свій новий гурт найближчих співробітників, маючи перед собою такі величезної ваги справи, як узгіднення з Конґресом нового бюджету з редукцією дефіциту, узгіднення з Конґресом нової митної політики і підготову до зустрічі з Міхаїлом Ґорбачовим 7-го грудня ц.р. та подорож до Москви в першій половині 1988 року.

Василь Сокіл

ПОВІЛЬНО, АБИ НЕ НАЗАД

Добре, коли неприємні передбачення виявляються хибними. Справді, здавалися вельми спокійними літні місяці порівняно до бурхливої весни бурхливої діяльности організації письменників України та й ширшої громадськости, стурбованих ганебним становищем мови на своїй батьківщині. Мовляв, — поговорили, пошуміли, попротестували, — раптом потомилися чи що, — і пішли відпочивати...

На щастя, зовсім не так. Серпень далебі став лише короткочасним передихом, щоб набратися свіжих сил для дальших акцій. З нетерплячки всім, певна річ хотілося якнайшвидше почути про бодай невеликі, але втішні наслідки, бо дійсно, — скільки не просто критичних вигуків, а й конкретних вимог ставилося перед міністерствами, відомствами та іншими державними органами. Так хотілося почути їхню відповідь, отримати підтримку.

Власне кажучи, ніхто з тих організацій і досі ще не відгукнувся на заклик громадськости. Очевидно, вичікують керівної вказівки. Так і сталося. Нарешті ЦК компартії України виніс постанову, — назва якої складається з двадцяти шести слів казенного характеру часів застійного періоду, а коротко кажучи, справа йде про „заходи в галузі національних і міжнаціональних відносин". Постанова ця, як і всі попередні з давніх літ, сповнена дижурних закликів до „посилення інтернаціонального і патріотичного виховання населення", однак, хоч і дуже обережно, стверджує — „звуження сфери застосування української мови" (яке ж бо делікатне це звуження!), при чому воно, це звуження для партії помітне лише в шкільному навчанні, в практичній діяльності театрів та кіно. Про головну проблему, — про державність української мови — ані слова в цьому документі партії, яка претендує бути виразником українського народу.

Однак, як то кажуть мудрі люди, грець з ними. Вони керують, а ми прислуховуємося до їхніх вказівок. Що поробиш, нема ради... Письменники України, як про це повідомляє „Літературна Україна", цю постанову взяли до неухильного виконання. З давніх часів це нормальна процедура. Так і нині треба виконувати постанову керівної сили, хай вона, — постанова, — можливо, стане основою для практичного розв'язання важливих проблем. А що вже справді настала пора переходити від слів до діла, (хоч усім відомо, між ними чимала відстань), про це заговорили на вересневому засіданні президії правління СПУ, скликаному в зв'язку з цією постановою ЦК партії.

Юрій Мушкетик сказав: „Щастя, що ми можемо нині говорити про все... І велике нещастя, що ми тільки говоримо... Потрібно працювати планово, конкретно, наполегливо. Працювати з людьми, на місцях, а не прожекторствувати в Спілці". Олексій Коломієць уточнив: „Ми полюбляємо розбалакуватися, а віз і досі там, де й був".

Справедливо попереджалося на цьому засіданні, що даремно було б гадати, ніби з появою такої постанови ЦК усі пороки і бюрократичні методи діяльности відповідних організацій та відомств відразу перетворяться на достоїнства. Які не були б важливими рішення, вони потребують щоденного втілення на всіх щаблях перебудови державного життя.

А тим часом, де ж воно це втілення в перебудову? Серед промовців знайшовся й міністер культури УССР Ю. Олененко. Сподівалися від нього почути щось виразне, — адже він міністер, державний діяч, — та ще й у цій ділянці, про яку мовиться в постанові ЦК партії, не кажучи вже про те, що на адресу цього міністерства скільки надходило вимог і запитань від урядових трудівників на культурному полі. Що ж сказав товариш міністер? Якщо з найбільшою увагою вчитатися в стислу інформацію кореспондента „Літературної України" від 1-го жовтня, можемо вхопити основне з його промови: „Обережно обминаючи головні проблеми, — пише кореспондент, — він визнав занепад українського театру, кіно, але застеріг, що не все так просто робиться..." На це відразу і цілком різко відреаґував О. Коломієць: „Кажуть нам, — не все так просто робиться. Але де ж тоді принцип перебудови? Уся країна перебудовується, всім потрібно жити цим динамічним часом, а не своїм кабінетним. Потрібна конкретна турбота і конкретна відповідальність діячів. Без цього ми зі своїми найкращими заходами не зрушимо з місця".

Маючи на увазі „розбалакування без конкретних дій", Дмитро Павличко повів мову далі: „Зважте на те, — все що було нами так багато сказано, — це вже історія. Сьогодні потрібен контитуційний захист української мови... Доки ми не усвідомимо, що питрання вибору мови навчання — прероґатива держави, доти ніхто нас не застрахує від маніпуляцій людців, які намагаються зробити кар'єру коштом рідної мови". І цілком ясно натякаючи на міністра, запитує: „Як можна довіряти ідейно-естетичне виховання тим людям, які навіть з рідною матір'ю розмовляють мовою підлеглої канцелярії?"

Гострі справедливі слова. Але ж, пробачте, як на ці докори реаґують відповідальні, але цілком безвідповідальні державні діячі? Слова ці як горох об стінку. То ж чи зміниться від них товариш міністер?

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про штуку зійти зі сцени

У сьогоднішній пресі читаємо вістку про те, що двадцятирічна американська мисткиня їзди на льоду Тіффані Чінк „пішла на емеритуру".

Такі вчасні „емеритури" у спорті не є рідкими і ніхто не дивується, коли спортовці сходять зі сцени у такому молодому віці. Ми ніяк не хочемо прикладом спортовців сказати, що таке потрібне також у інших професіях бо тут навіть не годиться порівнювати.

А все ж саме при нагоді цієї вістки чомусь пригадалося як часто трапляється, що люди старші віком не знають,коли і як зійти із публічної сцени і, перетягнувши свій час, викликають тільки співчуття та втрачають свою заслужену добре славу.

Це найбільше зустрічається у нашому громадському і політичному житті, хоча можна знайти багато прикладів, коли добрі співаки задовго старалися співати та виконувати головні ролі, в час, коли їхні голоси не були вже на вершині, а постаті ніяк не підходили на це, щоб представляти молодих і захоплюючих героїв, особливо ролю амантів.

Саме тому прийнявся цей вислів про „штуку зійти в час зі сцени". Його, однак, можна з таким самим успіхом пристосовувати, коли говоримо про політичних і громадських діячів. Ось хоча б тепер вже не один раз насувається сумнів, чи не слід було Р. Реґенові після останньої так успішної каденції президента, зрезиґнувати з дальшої політичної кар'єри, бо в останньому часі можна бачити наявно, що він вже неспроможний так діяти, як в минулому.

Але не треба шукати аж за такими чільними постатями. В нашій спільноті ми маємо багато прикладів на це, коли люди надто довго стоять у світлі громадських прожекторів і ця громадськість різко завважує, що час і вік діє на шкоду тих, які були раніше добрими провідниками, промовцями, бистрими аналітиками нашого життя.

Хіба комусь з нас приємно старітися і завважувати, які зміни ця старість нам приносить? Але цього змінити не можна і краще здати собі завчасу з цього справу та відповідно поступати.

Одним із типічних проявів старіння є у нас усіх наша пам'ять. Ми вже не всилі точно затримати у пам'яті прізвищ, подій, дат, а передусім того, що бажаємо сказати. Треба отже, собі допомагати записуванням, а у випадку публічних виступів підготовою на письмі.

На жаль, багато із наших провідних осіб ніяк не хочуть собі здати з цього справи і хоча роки їдуть за роками, вони далі вірять у свої сили та спроможність бути такими „як колись". У висліді компромітуються часто своїми промовами, які є довгі та не до теми, бо не підготовляють їх на письмі та не узгіднюють із іншими свої погляди, і бо надто часто повертаються у минуле і втратили відчуття дійсности.

І насувається питання чи справді не можна тому запобігти? Чи амбіція не дозволяє порадитися доброзичливих друзів? Чи бажання далі бути „на сцені" затемнює здоровий розсудок?

От, коби так можна пригадати нам усім час від часу слова Ліни Костенко з одного з її віршів:
„На все є час..."

О—КА

Роман Ференцевич

ЖИВИЙ ГНІЗДОВСЬКИЙ

(У другі роковини смерти мистця)

II.

Нехай простить покійний Гніздовський, який не любив говорити на цю тему. Та настав найвищий час спростувати інсинуації з боку заздрісних колеґ-мистців, або непоінформованих громадян, які за його життя і, на жаль, навіть вже після його смерти тут і там натякали — і продовжують подейкувати — що, мовляв, Гніздовський здобув собі міжнародне визнання головно тому, що він відрікся свого українського походження, змінив своє ім'я Яків на Жак і в своєму заповіті доручив по смерті спалити своє тіло, а урну з його прахом покласти в колумбарій єпископального собору св. Івана Богослова в Ню Йорку. Такі, більш-менш, звинувачення.

А ось факти.

Жаком найменувала Гніздовського Стефанія Кузан, донька українських іміґрантів у Франції, з якою він познайомився в Парижі і з якою він згодом одружився. З таких дуже особистих, сантиментальних міркувань Гніздовський вирішив, що на майбутнє свої твори він підписуватиме латинкою „Jacques Hnizdovsky". Про це, очевидно, не знав мґр Орест Питляр, який в своєму дуже цікавому спомині про маловідому молодість Якова Гніздовського („Визвольний Шлях", липень, 1987), написав: „...,і те 'Жак' і свідоме відмежування від українського минулого, мабуть, допомогли йому здобути успіх на американському мистецькому ринку"... А через два роки рядки О. Питляр не зовсім логічно додає: „Яків Гніздовський дійсно досяг мистецьких висот, не лиш поміж своїми, а й поміж чужими, але ж тут заважила найбільше не його філософія ні тактика, а великий, незаперечний талант, що його виніс він з рідної землі, з чудового Поділля"...

Так, талант — condicio sine qua non, але — як О. Питляр чудово знає, мусять також існувати обставини, в яких незаперечний талант міг би виявити себе. А ці умови створила для Гніздовського його дружина, яка приневолила його віддатися повністю мистецькій творчості, заявляючи, що тимчасом на щоденний хліб насущний зароблятиме вона... І лише через яких десять тяжких років почали картини Гніздовського продаватися, почали поступово надходити замовлення, пропозиції від приватних мистецьких ґалерей, які керувались не сантиментом до мистця, але нагодою заробити на ньому добрі гроші. Національність мистця, чи його таке чи інше ім'я не відігравали тут жодної ролі! Діяв лиш звичайний принцип пропозиції і попиту. Але треба підкреслити, що Гніздовський, у притаманний йому делікатний і висококультурний спосіб наполягав на тому, щоб у біографічних даних про нього завжди було згадано, що він мистець українського роду. Один випадок, що Гніздовського окреслено як „Russian", був цілковито поза його контролем.

Справа кремації. У 1975 році настоятель єпископального собору св. Івана Богослова в Ню Йорку, впреп. о. Джеймс Мортон замовив у Гніздовського дереворіз фасаду собору в його запляновоному остаточному виді. Невдовзі ця картина стала офіційною емблемою, „візитною карткою", святині. Між впреп. о. Мортоном і Гніздовським нав'язалась особиста дружба. У 1978 році о. Мортон влаштував при соборі виставку картин і дереворізів Гніздовського. Запрошений на посвячення колумбарію (сховища урн з прахом спалених покійників) у соборі св. Івана Богослова, Гніздовський почув, як під час врочистої відправи хор собору проспівав київським напівом перекладені на англійську мову Біркбеком уривки тексту східньоцерковної панахиди. Після відправи зворушений Гніздовський сказав о. Мортонові: „Коли я помру, я бажав би, щоб мій прах зберігався в цьому колумбарії і щоб перед покладенням урни в нішу над нею проспівали оцю „київську панахиду"... „Таке своє рішення Гніздовський вписав у текст свого заповіту.

Здавалося б, що кожна людина має невід'ємне право розпоряджатися тим, що має статися з її тілом після смерті. Адже нічого особистішого бути не може! Здавалося б... На жаль, в нашій українській громаді все ще побутує переконання, що саме громада є остаточним арбітром в таких справах. І тому наслідком такого звихненого переконання було те, що вдова і донька покійного Гніздовського цілий тиждень після його смерті побивались у нашої церковної влади, щоб перед спаленням тіла Гніздовського священик Української Католицької Церкви, якої покійний ніколи не відрікся, відправив Панахиду за спокій його душі. Та всі їхні зусилля залишились марними... Хочеться тут нагадати, що отці Вселенського Ватиканського Собору Другого виразно підтвердили, що кремація не суперечить догмам Католицької Церкви...

У другу річницю смерти Якова Гніздовського згадаймо про нього як про людину, яка все своє життя була активним членом своєї української спільноти; людиною, яка завжди допомагала в усіх корисних починах тієї громади і яка своєю мистецькою і публіцистичною діяльністю піднесла українську культуру на вищий щабель, поширюючи водночас спокійно, без зайвого галасу, інформацію про цю культуру серед тисяч впливових чужинців у різних країнах світу.

Якщо рішення Гніздовського вийти поза межі українського еміґраційного мистецького ґетто колись треба було вважати „злочином", то тепер українська спільнота повинна подякувати Покійному, що він зважився на такий „злочинний" крок...

КУТОК БРАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ

Різдвяні картки до українців-вояків

Читаючи часописи інших братських організацій в Америці, прийшла нам думка, яку негайно одобрила Екзекутива УНСоюзу.

Одна американська братська установа минулого року вислала 2,000 різдвяних карток до американців, що виконують службу в армії, морській піхоті, летунстві, прибережній сторожі, на кораблях американської фльоти та в амбасадах довкола світу.

Відомо, що у збройних силах ЗСА є вояки українського походження і вони напевно були б раді отримати український різдвяний привіт.

Тому закликаємо всіх читачів зробити приємність українській людині у військовій службі. Подайте нам їх рангу, ім'я, прізвище і адресу. УНС вишле їм український різдвяний і новорічний привіт. Приймаємо прізвища до 5-го грудня 1987 року.

Адреса: Christmas Card to Ukrainians in Service c/o Fraternal Activities Coordinator, Ukrainian National Association, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302.

Андрій Воробець
Координатор братської діяльности

НАПЕРЕДОДНІ ДВОМІСЯЧНОГО вирішального періоду для здійснення мирного пляну в Центральній Америці Уряд президента Роналда Реґена вирішив шукати за новою 30 мільйоновою не збройною допомогою для нікараґуанських повстанців. Голосування над цим спірним питанням перед Днем Подяки може стати своєрідною перевіркою для Конґресу чи взагалі підтримувати повстанців у Нікараґуа.

Іроїда Лебідь-Винницька

З ПОДОРОЖНЬОГО ЗАПИСНИКА

V.

— Але, мене найбільше захоплює поезія Шевченка, — каже зі щирою усмішкою професор і простягає мені в перекладі на українську мову частину статті, яку він написав про нашого Тараса:

> Його безсмертні вірші та картини стали неоціненим спадком не лише для українського народу, а увійшли найдорожчим внеском у велику скарбницю світової культури, тому ми повинні якомога ширше знайомити народні маси Китаю з невмирущими творіннями великого поета українського народу!

Сам проф. Ґе переклав 423-сторінковий „Кобзар" Тараса Шевченка, який вийшов друком в 1983 році в Шанхайському видавництві в серії „Бібліотека шедеврів закордонної літератури". Перший наклад, 44,300 примірників, вже випродано. Але в приватній бібліотеці проф. Ґе є ще декілька примірників і один з них підписує і дарує проф. Ґе мені. Кобзар китайською мовою став для мене найціннішим сувеніром моєї поїздки до Китаю.

Під кінець моїх відвідин у проф. Ґе приходить проф. Чень — соціолог, яка недавно була в Едмонтоні. Вона обізнана з Канадським Інститутом Українських Студій, з українськими двомовними школами, знає багато про українців в Канаді й зі захопленням про них говорить. Довідавшись про мій приїзд, прийшла познайомитися. Напам'ятку робимо всі троє світлину. Дарую проф. Ґе і проф. Чень видання НТШ поезій Т. Шевченка чотирьома мовами (українською, англійською, німецькою і французькою), і дякую, що дав китайському народові Шевченка. Відходжу з почуттям душевного вдоволення, що геній українського духа проник аж в далекий Китай.

Після короткої обідової перерви їдемо оглядати середмістя Бейжінгу Ґєн-Ан-Мен сквер. Це найбільша публічна площа в світі, що займає 40 гектарів поверхні. Посередині в кришталевому саркофагу спочиває батько китайського комунізму Мао. Брама до мавзолею замкнена; при брамі стоїть військова сторожа й ніхто тепер до мавзолею не заходить.

На північній стороні площі є вежа Небесного спокою. У давні часи з вежі Небесного спокою проголошували імператорські укази, а 1-го жовтня 1949 року Мао тут проголосив Китайську Комуністичну Республіку.

Зближаємося до брами Небесного спокою, що рівночасно є входом до імператорського палацу. Палац цей знаний як Заборонене місто, бо вступ до нього був заборонений усім крім членів родини імператора й їхньої служби. Жили володарі Китаю понад п'ятсот років у цьому імператорському світі, за високими мурами, що сягали сорок стіп височини. Мабуть і життя по тамтой бік муру їх мало цікавило.

Дійсні розміри будівель і площ Забороненого міста роблять на мене сильне враження, вони прямо неймовірно великі. Заборонене місто — це ланцюг площ і будинків огорожених могутнім муром.

Переходимо від залі найвищої гармонії, почерез залю середньої гармонії, — збереження гармонії, небесної чистоти, земного спокою, імператорського спокою, одности, плекання знання, до імператорських палат та безліч і інших. Подорозі оглядаємо виставки кераміки, різьби, біжутерії. Особливу увагу звертаємо на кераміку Пан-Шан XIV століття до Христа. Вона прямо ідентична з нашою трипільською керамікою: чорний безконечник з ласичками в'ється по гарячій охрі.

Входів до будинків стережуть статуї грізних львів; драґони плазують по камінних підлогах, по мармурових балюстрадах, по імператорськім троні й наставляють закам'янілі роззявлені пащі на безліч туристів. Великі черепахи, символи довгого життя, та різнорідні фантастичні птахи надають оточенню казкової атмосфери. Ми не всилі обійти 720,000 квадратових метрів площі й оглянути 9,000 кімнат. По тригодинній турі повертаємося до нашого приміщення на короткий відпочинок, бо сьогодні ввечері ми запрошені на вечерю до приватного професора Джоу.

В одному з університетських чотириповерхових будинків на другому поверсі мешкає проф. Джоу з родиною. Пропихаємося через коридор увесь заставлений роверами. Входимо до скромного помешкання: кухня, маленька вітальня, дві спальні й квадратовий коридор серед якого розкладається в стратеґічному моменті стіл і він стає їдальнею. Вітаємося з дружиною проф. Джоу, яка працює вчителькою в середній школі, двома дорослими доньми і нареченим старшої з них. (Згодом довідуємося, що проф. Джоу з нагоди нашого приїзду у вітальні вклав килим, та що це не абиякий видаток та люксус.)

Платня університетського професора — така ж сама як і фізичного робітника: 150 юанів на місяць. Це тому, що уряд намагається держати всіх на одній і тій самій життєвій стопі. Найкраще заробляють селяни. В 1978 році знесено колгоспи і відтоді селяни самі управляють землею, продають свої продукти на вільному ринку і повільно витворюють одну із багатших верств у Китаї. Селяни не повинуються урядові і не наважуються мати більше як одну дитину, щоб було більше рук до праці, і за це платять високі грошові кари. Добре заробляють також високопоставлені інженери в індустрії, високі державні урядовці й торгівці. Від декількох років уряд стимулює приватну ініціятиву, навіть дає позички для започаткування власних підприємств, як наприклад: годівлі курей чи свиней, малих крамниць, підприємств купна й продажі, швецьких кравецьких та інших робітень. Тих малих крамарів і ремісників бачили ми вздовж вулиць міста, деяких у будинках, інших під відкритим небом. Вісімдесят відсотків усіх малих підприємств, цього року, перейде на приватну або кооперативну власність. Виглядає, що „ідеальна" комуністична концепція колективної власности переходить в Китаї ревізію.

Продовження буде.

Екзекутива...

(Закінчення зі стор. 1)

а не „Міжнародного трибуналу". Також стало відомим, що не має найменших виглядів щоб „ця справа була доведена і взята до уваги на форумі Міжнародного Суду в Газі, або в Об'єднаних Націях, бо там приймають справи тільки державних націй. Тим самим не має виглядів, що ця справа набере світового розголосу. До того міжнародна ситуація створює дуже некорисну конюнктуру для української справи і можна сумніватися, чи американська або західньоевропейська преса помістила б результат акції такої Слідчої комісії. Тому, що передбачений півтора-мільйоновий кошт цієї акції може поважно перешкодити у переведенні інших важливих акцій, якими тепер зайнята українська спільнота, таких як відзначення 1000-ліття Християнства в Україні, коштовних імпрез у Вашінгтоні, будови Українського Музею в Ню Йорку, видань Гарвардського Проєкту, збірок на оборону українського імени, Св. Софії, АГРУ, УКУ, УВУ та багато інших, Екзекутива УАКР уважає, що було б нерозважно і несовісно закликати своє членство до пожертв на справу із сумнівним вислідом. Рішено подати до преси становище УАК Ради. Воно появилося у „Свободі" з 22-го жовтня ц.р. під наголовком „До питання Міжнародного трибуналу".

Екзекутива УАКРади сердечно вітає Йосифа Тереллю, довголітнього в'язня, що пробув 24 роки в ув'язненні карних таборів праці і „психушках" як борець за Українську Католицьку Церкву і людські права, який разом з родиною прибув 30-го вересня до Канади, і бажає йому багато років щасливого життя, доброго здоров'я і сил на протязі багатьох років на волі, якої так безжалісно позбавляла його советська влада.

Чергове засідання Екзекутиви передчасно на кінець листопада ц.р.

У пам'ять Уласа Самчука

Здається недовгий час від його відходу, але цей час безповоротний, як і безповоротною є втрата, що її зазнали ми. Цю втрату переживатимемо дуже довго, аж до кінця наших власних днів. Бо відійшов із цього земного життя не тільки муж великого таланту, незвичайного душевного зрівноваження громадянин, провідник українського духового життя, але і людина приятельська і благородна у своїх починаннях, у своїй діяльності, в особистому і громадському житті.

Не мої бо недолугі слова, щоб висловити всі ті почування, які нуртують у нас, членів Об'єднання Українських Письменників „Слово". Покійний, славної пам'яті Улас Самчук, був тією скелею, на якій будувалось українське культурне життя, почавши вже від 30-их років нашого століття. Його прекрасну „Волинь", мабуть, читали всі, що звуть себе українцями. Читала цю незвичайну книжку і я, будучи ще підростком. Яке все ясне і зрозуміле, а рівночасно піднесено-високе і недосяжне було для мене, як і недосяжним був напрям, куди текла річка буйного таланту покійника. Тепер, огл;ядаючись на минуле, можна сказати: „А текла ця річка почерез тихе волинське село; почерез весело-пустотливе гімназійне життя Василя Шеремети; почерез трагічну — не знати за які провини покарану долею Марію; почерез війни, революції, шукання і розгубленість братів Морозів „Ост-у"; почерез партизантські криваві дні, котрі на жорнах неминучості змололи неодне молоде існування; почерез тверду, ой дуже тверду, землю американського континенту; почерез сотні статтей на всякі злободенні і незлободенні теми, зв'язані з нашим свіжим побутом і політичним життям у діяспорі".

Ця, напочатку може річка, розлилася широкою безбережною рікою письменницьких надбань покійного. Ця ріка стала вже на віки-вічні невичерпною живущою водою для усієї України, в Україні і не в Україні сущих, народжених і ненароджених ще. На віки вічні дарував нам себе Улас Самчук.

У великій покорі приймаємо цей княжий дар, бо навіть не відаємо, звідки нам сіє? Не знаємо. А може, щоб нашому роду не було переводу.

Марія Голод

У Філядельфії...

(Закінчення зі стор. 1)

музею та інші визначні американські гості, як теж і генеральний консуль Венесуелі ,а також і дружина покійного мистця Стефанія Гніздовського. Були теж і гості з Ню Йорку, Чикаґо, Австралії та Канади, а між ними також і деякі українські науковці — професори американських чи канадських університетів, які після закінчення першої частини Ювілейної Наукової Конференції НТШ в ЗСА присвяченій Тисячоліттю Християнства в Україні, були гостями на відкритті. Видано англійською мовою (матеріяли зібрав інж. Степан Чорпіта) на доброму папері естетичний інформативний каталог під наголовком „Українсько-Американський Досвід").

В цьому каталозі на першій сторінці названо спонзорів цієї виставки, тобто Музей історрії ра Український Громадський Комітет 200-ліття Конституції ЗСА, ім'я гостинного куратора виставки Х. Чорпіти, а дальше подано списки головних членів Міської управи Філядельфії та всіх членів дирекції музею під проводом Роналда Л. Барбера, прихильника українців (при цьому слід зазначити, що до вичислених членів дирекції музею входить як директор мистецького оформлення українець Зенон Фещак). Надруковані є також короткі вислови вдячности Дирекції Музею Укранському Американському Комітетові 200-ліття і Х. Чорпіті, яка своїми вичерпними інформаціями уможливила успішне переведення цієї виставки. Є також надрукована коротка подяка Українського Американського Комітету 200-ліття Коституції в ЗСА дирекції Музею та його директорові Р. Л.Барберові за співспонзорування виставки.

З черги слідує довша інформативна стаття Х. Чорпіти, в якій вона подала аналізу мистецької творчости обох мистців. Слідують дальше інформативні біографічні дані про обох мистців та їхню мистецьку творчість враз із репродукцією їхніх автопортретів-офортів та нумерований каталог, де подано назву твору по-англійськи, рік виконання, розмір та назву власника-колектора 50 творів на виставці, в тому 27 офортів М. Бервінчака та 23 твори Я. Гніздовського, в тому 15 дереворізів та вісім олій. Поміщено в каталозі також репродукції деяких маркантніших творів обох мистців.

При цьому слід завважити, що майже всі офорти М. Барвінчака подано на виставку із колекції власника ґалерії Х. Чорпіти, за виїмком двох із колекції Анни Бервінчак. У випадку мистецьких експонатів Я. Гніздовського, 15 експонатів в колекції його дружини Стефанії та вісім із колекції ґалерії Х. Чорпіти.

Під час відкриття виставки для розваги гостей було подано вино і безалькогольні води та смачні закуски різного роду сира, як теж і маленькі, але смачненькі гарячі присмаки, що їх дуже вдало підготовила та подбала про культурну подачу власниця „кейтерського" підприємства „Тейст Бадс" Надя Дорожинська, яка, між іншим, досить довго працює як жінка-поліціянтка українського роду у Філядельфії, а то й була свого часу інструктором в Поліційній академії, а також була першим головою Асоціяції Українських Поліціянтів у Філядельфії.

НАЗВА ЖУРНАЛА

У „Свободі" з 3-го листопада ц.р., в якій поміщені репрезентантки українських газет і журналів на 15-ий Баль української преси, слід справити, що Роксоляна Кузьмак репрезентує „Лікарський Вісник". — Ред.

МІНІСТЕР ОБОРОНИ НІКАРАҐУА Умберто Ортеґа, брат лідера сандіністського режиму Даніеля Ортеґи, назвав „нікчемним червяком" майора Роґера Міранду, який ще зовсім недавно був головним помічником міністра, а минулого тижня втік з жінкою у З'єднані Стейти. Міністер оборони підтвердив, що Міранда був одним з його помічників і міг захопити зі собою важливі інформації. За словами міністра, Р. Міранда міг мати відомості і про переговори уряду зі Совєтським Союзом про купівлю літаків-винищувачів типу МІҐ. У. Ортеґа висловив впевненість, що майор Міранда не міг бути довгий час американським аґентом. Ортеґа оголосив також, що Міранда „вкрав 15,000 долярів з державної казни". На думку міністра оборони сандіністського режиму, „Адміністрація Роналда Реґена зробить велике шоу з втечі Міранди".

ПРЕСОВЕ УРЯДОВЕ агентство Савдійської Арабії (СПА) відкинуло обвинувачення лівійського диктатора Муаммара Каддафі про те, що вона запобігає ласки перед ЗСА і Францією, а також купує зброю в цих країн для боротьби з арабами. Каддафі виступив з подібними обвинуваченнями у вівторок, 3-го листопада. Він також заявив, що не приїде в Амман на зустріч лідерів країн Арабської ліґи, бо, мовляв, ця зустріч організована з намови ЗСА і її метою є захист американських інтересів у Перській затоці.

У пам'ять нашого Дорогого БРАТА
сл. п. проф. д-ра
ЮРІЯ ТЕРШАКІВЦЯ
складаємо 1000.00 долярів
на НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА
Сестри СТЕФА і МАРІЙКА
і брат АНДРІЙ з Родинами

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
Невіджалуваної БРАТОВОЇ і ТЕТИ
бл. п.
ЯРОСЛАВИ з ЛИСКІВ ЛІСОВЕЦЬ
будуть відправлені
БОГОСЛУЖЕННЯ
в таких церквах:
св. Духа — Акрон, Огайо
св. Івана Хрестителя — Нюарк, Н. Дж.
св. Покрови — Бронкс, Н. Й.
манастирі св. Йосафата — Ґлен Ков, Н. Й.
св. Івана Хрестителя — Виппані, Н. Дж.
Просимо Рідних, Знайомих та Приятелів про молитви за спокій душі Покійної.
РОДИНА

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що 5-го листопада 1987 р. на 68-му році життя, по довгій і тяжкій недузі відійшов від нас наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДО І ПРАДІДО
бл. п.
ІВАН ЧОРНИЙ
нар. в Бучачі, Україна

ПАНАХИДА відбулася в п'ятницю, 6-го листопада 1987 р. о год. 7:30 веч. в Кергонксоні, Н. Й.

ПОХОРОН в суботу, 7-го листопада 1987 р. о год. 9:30 ранку з похоронного заведення в Кергонксоні, Н. Й. до церкви св. Трійці, а відтак на місцевий цвинтар в Кергонксоні, Ню Йорк.

В глибокому смутку:
дружина — СТЕФАНІЯ
дочки —
ДЗВІНКА з чоловіком МАЙКОМ
ХРИСТИНА МІСЬКО
внуки — БОГДАН з жінкою і дітьми
внуки — ЕРКО і АНДРІЙ
сестрінок — ЯРОСЛАВ з дружиною в Канаді
Ближча і дальша Родина в Америці і Канаді

Молоді...

(Закінчення зі стор. 1)

куса, ув'язненого дисидента. Латвійців репрезентуватиме, вперше в Ню Йорку, голова Латвійської Гельсінкської Групи Ролянс Сільраупс, якого в липні ц.р. видворено з Латвії, мабуть за участь в організуванні цьогорічних протестів у Ризі. Українську дисидентську літературу представлять слухачам Святослав Караванський про Зиновія Красівського і Володимир Курило про Василя Стуса. Вечір провадитиметься англійською мовою, бо ціллю його, як заявили молоді ТУСМ-івці, є нав'язати тіснішу співпрацю з іншомовними громадами та інформувати англомовний довколишній світ про сучасний стан національних активістів в СССР, про котрий Захід забуває, захопившись горбачовською „гласністю".

Інформуючи про надходячу імпрезу, розповідають про свою пророблену працю, згадують ними організовану в квітні ц.р., демонстрацію в Ню Йорку в оборіні Юрія Шухевича, що про неї писала англомовна преса „Ню Йорк Сити Трибюн" і „Нюздей", про зорганізований ними панель ОСІ, совєтські докази та справа так званих воєнних злочинців, а також і про їхню стійку зі свічками біля Об'єднаних Націй у першу річницю трагедії Чорнобиля та про зорганізування одинокої в Ню Йорку Панахиди за жертви Чорнобиля разом із молоддю Пласту і СУМ.

У майбутньому плянують нав'язати тіснішу співпрацю з українською громадою та посилити інформативну діяльність правдивих фактів про 1000-ліття Хрищення України, роздаючи летючки, як попередньо в Епископальній церкві в Ню Йорку, де відбувалося святкування „1000-ліття Хрищення Росії". Мають намір, як завжди в минулому протягом останніх 15 років, в День Солідарности провести стійку зі свічками перед совєтською місією ООН 12-го січня 1988 року і заздалегідь закликають всю українську громаду під тримати їхній намір та взяти численну участь в цьому ювілейному році.

У скорботному смутку повідомляємо Знайомих, що 4-го жовтня 1987 р. помер на 86-му році життя
БАТЬКО, ДІДУСЬ І ТЕСТЬ
бл. п.
ІВАН КОТИЛЯК
ПОХОРОНЕНИЙ 6-го жовтня 1987 р. на Українському Національному Цвинтарі у Вашінґтоні, Д. К.
Дочка — МАРІЯ ОСТАПЕНКО
Онуки — АНДРІЙ і ЕЛЛА
Зять — ВАЛЕРІЙ ОСТАПЕНКО

В пам'ять нашого Дорогого Приятеля
св. п. мґра Ярослава Щербанюка
складаємо 100.00 долярів
на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку.
Д-р Роман і Ольга МОРОЗИ

ПОДЯКА

В першу річницю переходу у Вічність
нашої Дорогої
ДОНІ
бл. п.
ВІРИ ЛУЦИШИН
на 24-му році життя.

Проминає рік часу, коли несподівано перервалася нитка життя нашої Дорогої Доні Віри-Дзідзі. Покійна залишила цей світ в наслідок автомобілевого випадку. Це був для нас громовий удар, що наніс нам неописану втрату. Нам тяжко було погодитися з дійсністю. У тому часі ми зазнали великої помочі від Родини і людей доброї волі і це нам дуже допомогло зносити ці — повні болю дні, тижні, місяці. Це було для нас неначе перша медична поміч на нашу кроваву рану: чисельна присутність в часі обрядових відправ у похоронному заведенні, на поминальній Богослужбі в церкві під час похорону, на цвинтарі і на тризні; чисельні квіти, вислови співчуття особисто, листовно і телефонічно, — як від старших, так і від молоді; від шкільних товаришок і товаришів, а особливо від СУМ-івської родини, до якої покійна Віра належала від юного дитинства аж до останніх днів.

Та мабуть найбільшою поміччю — не для нас — а для Покійної, це молитовні вислови в характері пожертв на заупокійні Служби Божі за спокій душі Покійної. Ці пожертви ще й досі напливають; (по сьогодні їх є 105), їх розподілено на терен ЗСА, Канади, Італії, Німеччини і Юґославії.

Сьогодні ми свідомі того, що — мабуть ніколи не зможемо належно віддячитися всім тим, що своїми особистими порадами, готовістю помогти і бажанням бути з нами в ці дні, неначе взяли на себе частину нашого родинного горя і в цей спосіб ділили з нами наш біль.

Всім тим, що відвідинами в лічниці, а згодом після смерти і похоронних обрядів були нам поміччю і підтримкою і розрадою — ми залишаємося довжними і невимовно вдячними.

В першу чергу складаємо щиру подяку тодішньому Пароxові української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку Ігуменові о. Михайлові Кучмякові за похоронні відправи Парастасу і Панахиди в похоронному заведенні, за відправлення заупокійної Служби Божої, за надгробні відправи на цвинтарі, за участь і теплі батьківські слова на тризні в пам'ять Покійної Вірусі.

Щире спасибі проф. Михайлові Добошеві — диригентові хору і хористам за співучасть у похоронних молінням.

Ми невимовно зобов'язані і вдячні Дорогому Пароxові української католицької церкви св. Юрія Переможця в Ошаві, Канада о. Крилошанинові Романові Набережному за заупокійну Святу Літургію, яку Він відправив в Ошаві — у молитовному єднанні — точно в день і в годині дійсного похорону в Нюарку. Цей спосіб молитовного єднання ми надзвичайно оцінюємо.

Щира подяка Голові Осередку СУМ-у в Нюарку-Ірвінґтоні другові Романові Миґалеві за прощальні слова від Управи і членства при відкритій домовині після Панахиди в похоронному заведенні.

Наша подяка редакторові Василеві Пасічнякові за змістовні слова під час тризни і вислови співчуття родині. Сердечно дякуємо проф. Таїсі Богданській за приємний і теплий спомин з життя Дзідзі.

Висловлюємо нашу щиру подяку всім Жертводавцям на заупокійні Служби Божі:

родина Кріль (5), родина Почтар (3), род. Петрух, род. Охоцькі, род. Курнявка, род. Масник, род. Ґенсьор, род. Шаркевич, род. Кравець, род. Олещук, род. Кушляба, род. Климко, род. Пущак, род. Ільчишин, Стефанія Галькович, Марія Гординська, Лєна Тимченко, Іванна Кононів (2), Люба Миськів-Книш, Люба Терещук-Васьків, Галя Клим, Оксана Волчук, Дарія Степаняк, Софія Макар, Анеля Ґой, Дарка Позоза, Анна Кольба, Александер і Оля Смаль, Лідія і Володимир Гладкий, Мирон Клебан, Марія і Стах Стефанів, Стефанія і Євген Бренич, Роман Канюка, Галя і Павло Лащук, Лідія і Володимир Данилюк, Марія і Микола Кузишин, Анна і Павло Кальба, А. і А. Козак, Кость Гречак, Ігор Крицак, Михайло Заверуха, Микола Красножоний, Володимир Закамарок, Теодор Чіх, Володимир Кульматицький, род. Бобівські.

Mr. & Mrs. M. Kokoles, Anne Falcone, Mr. & Mrs. W. Nichols, Marie Stalmann, Eleanor Molinaro, Helen Mason, Mr. & Mrs. Bonini, Jill & Irene Chycosky, Miss Bobby Murphy, Connor & family, Hughes family, Battiato Family (2), Anna Demmett, Margaret Purdy, Catherine Yeacheshein, Elsie Whitaker, Mrs. John Hughes (2), E. Marcellaro, N. Church, Laurie Battiato, Mr. & Mrs. A. Pacocka, John & Helen Phillips, Helen & Peter Dymyd, Pannullo Family, Mr. & Mrs. K. Hall, Vera & Al Studney, Kril Family (5), Maria & Amelia Pietropinto, Catherine Penny, Gloria Madden, James & Monica Rovito, Sheila & Jean Smetana, Mr. & Mrs. Ron French, Mrs. C. Rolleri, Mildred Harper, Mr. & Mrs. Caprio, Mr. & Mrs. C. Lambusta, Marty & Terrie Nelson, James Jencarelli, Mr. & Mrs. Jencarelli, Rev. Father John, U.N.W.L.A. Br. 32, Emil & Emil Jr. Chycosky, Peg & Ann Mulholland, Bodayle Family, John Bodayle, Jr., Henry & Sofia Frank (2), Patrucia Shatynski.

На Український Музей в Ню Йорку склали:

Марія Роговська 15.00 дол. і Ліза Луцишин-Форест 25.00 дол.

Сердечно дякуємо.

Під час тризни СУМ-івки перевели збірку на Фонд Юного СУМ-у. Вислід збірки 910.00 дол.; їх передано до Крайової Управи СУМ-у в Ню Йорку. Жертводавцями були:

Родина Луцишин 100.00 дол., Теодор Чіх 50.00 дол., Ліса, Джім, Діяна і Джемс Пенкарелі 50.00 дол., родина Лазірко 25.00 дол., Валя і Степан Магмет 25.00 дол., Ганя і Роман Миґаль 25.00 дол., Любомир Рудзінський 20.00 дол., Микола Семанишин 20.00 дол., Оля і Олександер Смаль 20.00 дол., Ольга і Петро Семенюк 20.00 дол., Ірена і Нестор Б. сняк 20.00 дол., Зеня і Іван Бундзяк 20.00 дол., Дарка і Василь Цинайко 20.00 дол., родина Бобівські 20.00 дол., Василь Пасічняк 20.00 дол., Олег і Люба Ґенсьор-Садницькі 20.00 дол., Оля і Михайло Цяпка 20.00 дол., Оксана і Святослав Макаревич 20.00 дол., Анастазія і Володимир Псуй 20.00 дол., родина Дашавець 20.00 дол., Михайло Заверуха 20.00 дол., Юрій Кисілевський 20.00 дол., Марія і Стах Стефанів 20.00 дол., Таїса Богданська 15.00 дол., родина Курнявка 10.00 дол., Нюся Вох 10.00 дол., родина Козак-Процюк 10.00 дол., М. Кузишин 10.00 дол., М. і Ірена Ґудзій 10.00 дол., Дарка Кравець 10.00 дол., Ігор Крицак 10.00 дол., родина Олещук 10.00 дол., Анеля Миґаль 10.00 дол., Таня і Степан Нагорняк 10.00 дол., род. Шпигульські 10.00 дол., Василь Цюрпіта 10.00 дол., Софія Пянже 10.00 дол., родина Кулиняк 10.00 дол., родина Галькович 10.00 дол., родина Кутий 10.00 дол., Кость Гречак 10.00 дол., родина Марущак 10.00 дол., родина Процюк 10.00 дол., Теодозія Пришляк 10.00 дол., Дмитро Бобеляк 10.00 дол., Галя Клим 10.00 дол., Оксана Волчук 10.00 дол., Ірена Яворська 10.00 дол., Марія Охоцька 10.00 дол., Юлія Псюк 10.00 дол., Катерін Яцишин 10.00 дол.

Щире спасибі всім Жертводавцям.

Зарядові Українського Народного Дому в Ірвінґтоні наша подяка за дбайливе приготування тризни.

Наша щира подяка похоронному заведенню Литвин-Литвин за сумлінне і фахове проведення похоронів.

В пам'ять нашої Дорогої Доні Віри — (Дзідзі) складаємо пожертви на релігійні, національні і народні цілі — 5,000.00 дол. (п'ять тисяч).

АЛЬБІНА і ФЕДІР ЛУЦИШИН — батьки
ЛІЗА — сестра з чоловіком МИХАЙЛОМ

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ТАСС передало повідомлення про прибуття до Москви Фіделя Кастро і про те, що його зустрічав Ніколай Рижков — член Політбюра і голова Ради міністрів СССР. Кубинський диктатор прибув на святкування 70-річчя Жовтневої революції. Святкування почалися у понеділок, 2-го листопада, і відсутність Ф. Кастро серед гостей викликала здивування і різні розмови. Висловлювалися навіть здогади про чергове охолодження у відносинах Кастро з кремлівськими господарями. Минулого року Кастро відвідав Москву в листопаді 1986 року і був присутній на економічній нараді лідерів урядів країн комуністичного бльоку. Серед численних гостей на нинішніх святкуваннях, які завершаться парадою на Красній площі 7-го листопада є лідер сандіністського режиму Нікарагуа Даніель Ортега і ватажок Палестинської Визвольної Організації Ясір Арафат.

Повільно...

(Закінчення зі стор. 2)

На преведикий жаль, цю ганебну ситуацію усвідомлюють усі люди здорового глузду, бо скільки б не говорили, скільки б не критикували, скільки б марно не шукали опертя своїм справедливим вимогам, — віз лишається на тому ж місці, де й був. Скільки б не повторював, скажімо, Павличко, що: „сьогодні наші національні проблеми мають цілком яскравий політичний характер", він з гіркотою засвідчує, що з боку відповідних організацій нема підтримки у розв'язанні пекучих проблем. Він каже: „Ми хочемо сподіватися на дійову підтримку наших заходів з боку партійних і державних органів. Буде вона — будуть і зрушення. Альтернатив тут нема".

Після бурхливого і корисного періоду запальних промов, гострих обвинувальних статтей у пресі прийшла пора зформулювати в певній декларації основні вимоги і пропозиції. Спілка письменників стала цією організацією, яка ходом подій зобов'язана стати дійовим центром прогресивних сил на зразок профспілкових організацій у деяких інших країнах. Оскільки ж профспілки України ще й досі ніяк не відгукнулися на важливі національні проблеми, честь і хвала, що за це взялася спілка письменників. І от ми маємо вельми-важливий виступ організованої сили у вигляді меморандуму (так, на мою думку, слід це трактувати) постанові президії правління СПУ, схваленій 22-го вересня на поширеному засіданні. В цій постанові, — обминаючи преамбулу, — майже дослівно зобов'язані були повторити вступні розділи постанови ЦК партії про інтернаціоналізм, буржуазний націоналізм, сіонізм, імперіялізм тощо, — містяться цілком точні вимоги, рекомендації та ділові мікування, серед яких найголовніші:

— „Звернутися до Президії Верховної Ради УРСР з пропозицією прийняти правовий документ про розширення сфери вживання української мови так, як це було раніше, — в державних установах, правових, юридичних та громадських організаціях, у проведенні державних та громадських заходів, у діловодстві, наочній агітації, в теле- і радіопередачах, на транспорті, у рекламі, інформації.

— Президія правління СПУ вважає, що в Конституції УРСР мають знайти місце статті, якими забезпечувалася б рівноправність усіх національностей, котрі проживають на Україні. Повинні бути прийняті закони, які забезпечували б на практиці неможливість витіснення української мови зі сфери виробництва, освіти, діловодства, транспорту, наочної агітації".

У постанові деталізуються окремі питання, — зокрема, вноситься пропозиція створити, за прикладом інших республік, українську республіканську комісію з питань національних і міжнаціональних відносин, — у складі керівників партійних і державних організацій, міністерств і відомств представників творчих організацій і громадськости. На державному рівні координувати роботу по здійсненні на практиці рівноправности мов у всіх сферах життя народу. Ввести обов'язкове вивчення української мови у всіх загальноосвітніх школах республіки, поширення її в дошкільних закладах (починаючи вивчання мови дітьми з п'ятирічного віку), розширювати мережу шкіл з українською мовою викладання.

Крім іншого, в постанові мовиться про необхідні реформи в діяльності українських театрів, кіно, теле- і радіостанцій, про комплектування бібліотек українською літературою, про практичний зв'язок письменників з школами, про створення українознавчих курсів для студентів з інших республік, про збільшення перекладів українською мовою творів закордонних та літератур народів СССР та чимало інших практичних пропозицій.

Знаменна постанова, якщо вона дійсно буде реалізована!

Питання, чи матиме вона дійову підтримку з боку тих органів, на адресу яких було висловлено так багато справедливих докорів за їхній опір цим заходам, або за бюрократичне зволікання у втілення їх у життя? Чи не сховаються ці сили спротиву перебудови, — точніше сказати, відбудови справедливого статусу української мови в країні українського народу, — за муром байдужости — „не все так просто робиться", щоб просто нічого не робити? І чи не почнуть з керівної гори ці вимоги і пропозиції, так ясно зформульовані, редагувати, поправляти та нівелювати їх до такого мізерного рівня, що від них фактично нічого не лишиться?

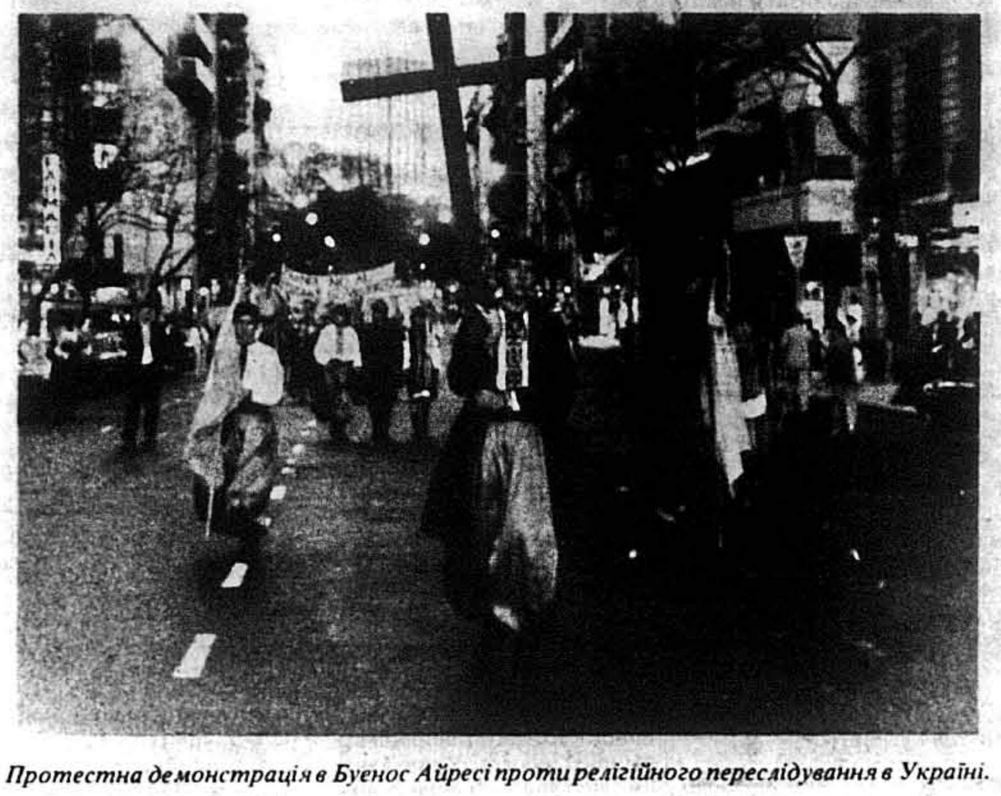
Гадаємо, не варто робити прогноз, тим паче песимістичних. Ми напевне хочемо кращої долі українській культурі, народові нашому. І те, що робиться в цьому напрямі в Україні, може нас радувати. Бажаємо, щоб цей процес, хоч і не такий швидкий, зробився невідворотним.

Бачимо, що спілка письменників, усвідомлюючи важливу ролю в цьому процесі, не залишить свої ухвали без реалізації. У постанові, як у виступах письменників на тому засіданні, зформульовано важливий пункт пильного догляду за виконанням прийнятих ухвал, а двічі на рік на засіданнях правління спілки перевіряти й контролювати, як виконуються ті чи інші статті постанови.

Будемо з належною увагою чекати і сподіватися, що може вже раніш, ніж через півроку, почуємо приємні вісті.

Віримо, що згаданий віз нерозв'язаних проблем не стоятиме на місці, а рухатиметься вперед. Хай і повільно, аби не назад.

УКРАЇНЦІ В БУЕНОС АЙРЕСІ ДОМАГАЮТЬСЯ РЕЛІГІЙНОЇ СВОБОДИ В УКРАЇНІ

Протестна демонстрація в Буенос Айресі проти релігійного переслідування в Україні.

Буенос Айрес вже добрих п'ять років не бачив такого великого здвигу громадянства: 9-го жовтня ц. р., у п'ятницю, о год. 6-ій вечора зійшлося на Площі Святого Мартина, визволителя Арґентини, за поліційним обчисленням понад сімсот осіб. Це масове протестаційне віче зорганізував Український Видавничий Інформативний Інститут, під патронатом Української Центральної Репрезентації в Арґентині, яку під сучасну пору очолює Богдан Коваль. В протестаційному вічі і в поході вулицями міста взяли участь всі Українські Церкви в Арґентині, а саме: представники Української Католицької Церкви в особах о. Панкратія Нуньки, ЧСВВ, о. д-ра Луїса Глинки, ЧДБ, о. Григорія Гарасимовича, СДБ, та новоприбулий з Польщі о. Іван; від Української Автокефальної Православної Церкви був присутнім о. Іван Демчук; від Євангельського Об'єднання пастор І. Бахор. У протестному поході взяли увасть також Сестри Служебниці з місцевости Лляважоль. З українських організацій взяли участь: Українська Центральна Репрезентація, Т-во „Просвіта", ОЖ „Просвіти", Українське Католицьке Об'єднання, Братство Української Автокефальної Православної Церкви, українські молодечі організації СУМ і Пласт, та Український Видавничий Інформативний Інститут.

Окрім цілої управи „Просвіти" на чолі з Василем Капеняком, були присутні делеґації з відділів „Просвіти": Гудсон, Берісcо, Вільде, Лляважоль, Сан Мартін, Авежанеда, Віжа Караса, Віжа Аделіна, Касанова, Валентін Альсіна і Берасатеґі. Управа Т-ва „Відродження" брала участь у протестаційному релігійному вічі-демонстрації разом з його відділами Берісcо Та Авежанеда.

Активну участь в здвизі взяв Союз Українок Арґентини, представники Т-ва Українських Високошкільників в Арґентині та Фундації ім. Тараса Шевченка.

Ціллю акції було довести до відома арґентинському громадянству правду про жорстоке переслідування Українських Церков в Україні, брак свободи віроісповідання та колоніяльний стан України, особливо в часі ювілею Тисячоліття прийняття християнської віри українським народам через св. Володимира Великого. Цю ціль віддзеркалювали численні плякати, біля півсотні, які виготовили демонстранти заздалегідь. Гасла проголошували: „Геть російське поневолення України!", „Свободу релігії в Україні!", „Ні! — скажемо совєтському атеїстичному переслідуванню в Україні з нагоди 1000-ліття Християнства в Україні!", „Совсоюз — тюрма народів, Кремль — фабрика катів!", „Свобода українській нації!", „Тисяча років боротьби — тисяча років віри!" і багато інших.

О годині 6-ій вечора відбулося відкриття протестаційного віча молитвою представників присутніх віроісповідань — католицького, православного й євангельського. Отець Панкратій Нунька провів молитву „Отче наш"; о. Іван Демчук, від УАПЦ, відмовив молитву за єдність Христової України та за свободу віри в ній; пастор Євангельського Об'єднання відмовив молитву за єдність.

Після слів молитви похід рушив головною вулицею міста — Авенідою де Санта Фе та Авенідою 9-го липня до Площі Республіки. Спершу демонстранти заміряли маршерувати під совєтську амбасаду, але арґентинська поліція відрадила від цього наміру через особливо активний період дипломатичної діяльности в совєтській амбасаді.

Зацікавленим придорожнім спостерігачам демонстранти роздали біля 15,000 летючок з інформаціями про переслідувані християнські Церкви в Україні із серйозною пересторогою, що СССР хоче узурпувати святкування Тисячоліття для проведення своїх ехидних замірів, а саме — присвоєння собі Тисячоліття Хрищення. Летючки, мистецько оформлені, з лякончними, але ядерними інформаціями, виготовив Український Інформативний Видавничий Інститут, головою якого є ред. Ігор Василик. В часі походу автомашина з великим голосником великої потужности роз'яснювала політику Москви відносно релігійного питання в СССР та про присвоєння Москвою Тисячоліття Руси-України.

На Площі Республіки демонстративний похід затримався: тут же, після відспівання арґентинського славня виступив голова УЦР Богдан Коваль, який пояснив зібраній масі людей мету демонстрації та змалював релігійне переслідування в Україні. Голова Українського Інформативного Інституту ред. Ігор Василик виголосив заключне слово, в якому проголосив вимоги демонстрантів, що базувалися на основних людських правах ґарантованих Хартією ОН і Гельсінкськими Домовленнями, що здійснювані в кожній демократичній цивілізованій країні. Слово закінчив бесідник подякою українським громадським організаціям і молодечим організаціям за активну і численну піддержку релігійної демонстрації. Ще перед самим відспіванням українського національного Славня з грудей учасників полилася благальна пісня „Боже, вислухай благання". Грімким „Ще не вмерла Україна" закінчено вельми успішну демонстрацію.

Арґентинська преса широкого тиражу не промовчала демонстрації: „Ля Разон" помістила світлину з демонстрації з підписом, а широкопочитна „Ля Насіон" згадала теж про її ціль.

Радіо дел Плята для слухачів Буенос Айресу і околиць подало інтерв'ю з одним із учасників демонстрації про основну ціль масового протесту проти релігійного переслідування в Україні. Радіо прислужилося українцям ще тієї самої п'ятниці, бо широко розповсюдило вістку про вдалу демонстрацію релігійно та національно об'єднаної української громади в Арґентині.

Ю. Д.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ДОРОТА БАРТУНЕК, член УНС Відд. 293-го в Брукліні, Н.Й., померла 8-го серпня 1987 року на 62-му році життя. Нар. 17-го липня 1925 року в Ню Йорку. Членом УНС стала 1957 року. Залишила у смутку сестру Єлисавету М. МкЛін, племінника Флойда і сестру Варвару Феціцу. Похорон відбувся на Юніон Семетері, в Севіл, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Роман Форостина, секр.

ІВАН НАЗАР, член УНС Відд. 179-го ім. св. Володимира в Ст. Луїз, Мо., помер 1-го вересня 1987 року на 71-му році життя. Нар. 19-го листопада 1915 року в Україні. Залишив у смутку дружину Гелен і сина Александра. Він був президентом Т-ва св. Володимира. Похорон відбувся на місцевому цвинтарі.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

● РОЗШУКИ ●

Анна Жупанська Іванова пошукує свого двоюрідного брата **МИХАЙЛА ЖУПАНСЬКОГО** із села Лукви пов Богородчани, Івано-Франківська обл., який мав би знаходитись в ЗСА. Хто знає, або він сам прошу писати на адресу:
BARBARA ANNA KULKA
32718 Grand River
Farmington, Mich. 48024